

Arbeidernes Edruskapsforbund

Drammen 3.juni 1988

Med forbehold om endringer

SPERRET til 3.6.88 kl 1500

Statsminister

Gro Harlem Brundtland

Edruskapsarbeidet har lang tradisjon i arbeiderbevegelsen. Det fikk sin helt naturlige plass i en bevegelse som engasjerte seg på alle livets områder for å gjøre hverdagen bedre for den enkelte.

Også dette arbeidet har fra første stund vært satt inn i en bred politisk og samfunnsmessig ramme.

Over hele verden vokser nå kravet om tiltak overfor alkoholproblemene. Både i USA, Sovjet, Frankrike og Polen har myndighetene gått sterkere ut med tiltak.

I et internasjonalt perspektiv er Norge et av de land som har lavest totalbruk av alkohol. Men det betyr ikke at også vi må komme lavere. Derfor er det bred enighet om at en av hovedoppgavene i alkoholpolitikken framover er å verne om den restriktive alkoholpolitikken vi har ført.

Dette er en linje som Arbeidernes Edruskapsforbund aktivt følger opp gjennom det sosialpolitiske arbeidsprogram som skal behandles på dette årsmøtet.

Å redusere alkoholbruken er en viktig målsetting for oss alle. Verdens Helseorganisasjon har anbefalt at alle land tar mål av seg til å redusere alkoholbruken med 25% innen år 2000, en målsettingen som Regjeringen har sluttet seg til. Vi skal være klar over at det er en ærgjerring målsetting. Her må alle bidra hvis vi skal lykkes.

Kunnskapen om de helsemessige og sosiale konsekvensene av alkohol- og annen rusmiddelbruk blir stadig større. Sammenhengene mellom alkoholbruk og utbredelsen av sykdommer, ulykker og sosiale problemer er helt klar.

Samtidig er alkohol det rusmiddel som er akseptert og brukt av et flertall i befolkningen. Alkohol blir sett på både som et problem og som et gode. Her finner vi også forklaringen på at alle forslag som griper inn og regulerer tilgang og bruk av alkohol så lett møtes med sterk, ja ofte innbitt motstand.

De fleste innser at alkoholbruk har skadevirkninger. Likevel så lett for å skyve det fra oss, fordi vi ikke vil se de konsekvensene vi selv må ta, hvis vi tok problemene på alvor. Derfor må vi si klart fra at det er ikke bare gjennom misbruk - men også gjennom bruk av alkohol at vi pådrar oss helseskade og utsetter oss sterkere for ulykker. Vi kan ikke skyve problemene fra oss med unnskyldningen om at alkoholens negative virkninger bare rammer andre som drikker mer enn meg selv.

Vi må ikke drives så langt inn i vår selvopptatthet at vi ikke godtar de minste offer som kan innebære betydelige gevinster, for oss selv og for samfunnet som helhet. Her faller egeninteresse og samfunnsinteresse sammen.

Bruk av alkohol virker inn på vår helse, vår arbeidssituasjon, familieliv og økonomi, og er årsak til sykdommer og ulykker, og skaper dårlige oppvekstvilkår for mange barn.

Dette angår ikke bare den enkelte som rammes, men oss alle. Det påfører også samfunnet store utgifter til behandling og reparasjon. Det er ingen som helst tvil om at alkohol er det rusmiddel som medfører de største skader og problemer.

Det er ganske dystre tall som kan legges på bordet:

Årlig forekommer det ca 1500 dødsfall og 60 000 akutte skader som følge av alkoholbruk. Opptil en tredjedel av sykehuspasientene og over 10% av pasientene i almenpraksis har sykdommer der alkohol spiller en rolle.

En tredjedel av alle drukningsulykkene, halvparten av alle selvmord og 70-80 prosent av alle voldstilfelle skjer under alkoholpåvirkning.

Vi vet nå at det er en direkte sammenheng mellom omfanget av alkoholsaker og utbredelsen og totalforbruket i

befolkningene. Jo mere grad alkohol blir en vanlig og akseptert del av hverdagslivet, jo større blir skadevirkningene, både for den enkelte og for samfunnet som helhet.

En ansvarlig alkoholpolitikk må derfor først og fremst ta sikte på å redusere det totale forbruket. Det er ikke først og fremst alkoholikeren, ikke misbrukeren, men alle brukerne som må bli målgrupper for edruskapspolitikken.

Regjeringen har nylig lagt fram to stortingsmeldinger som tar opp disse spørsmålene - om Alkohol og folkehelse - og om Forebyggende helsearbeid. Det er i dette perspektivet vi må se alkoholpolitikken, noe som også fikk bred tilslutning gjennom behandlingen i Stortinget.

La meg kort minne om hovedpunktene:

Vi må søke å forskyve forbruket fra alkoholsterke til alkoholsvake drikker. Vi må skjerpe innsatsen mot de tradisjoner for alkoholbruk som er særlig problematiske. Bruken av pris- og avgiftspolitikken må forbedres som et alkoholpolitisk instrument.

Informasjonsarbeidet må drives kontinuerlig, ikke bare i skippertaks-stil.

Regjeringen vil følge opp dette blant annet med en gjennomgang av alkoholloven. Dagens lovverk er modent for en gjennomgripende revisjon. Fordi vi må nå fram til alle som bruker alkohol hvis vi skal lykkes med å få forbruket ned, er det viktig at vi også finner fram til tiltak som får bred aksept og som blir forstått.

Det er liten tvil om at det er mulig å finne fram til punkter i dagens lovverk som ikke er med på å underbygge respekten for nødvendige tiltak. Vi bør fjerne slike til fordel for regler som tjener den hensikt de skal og som ikke fremstår som gavepakker til dem som agiterer for helt andre holdninger i en misforstått tolkning av hva frihet er.

Rusmiddelproblemene er sammensatte og omfattende. Derfor må de også angripes fra mange hold. De må settes inn i den

brede sammenheng dette forbundet alltid har gjort. Regjeringen er også opptatt av å samordne tiltakene på hele rusmiddelsektoren, blant annet fordi så mange alkoholmisbrukere også misbruker andre rusmidler. Samtidig som vi styrker det forebyggende arbeidet, må vi se på behandlingsapparatet, som i større grad må ta i bruk tiltak utenfor institusjon.

Det er Regjeringen og Stortingets oppgave å legge rammene for kampen mot alkoholbruken. Men vi kan ikke vinne den kampen alene. Det engasjement og arbeid som gjøres av de frivillige organisasjonene, ikke minst som opinionsskaper og for å spre kunnskap og holdninger, er helt grunnleggende..

For en Arbeiderparti-regjering står Arbeidernes Edruskapsforbund i en særstilling. Innen den organiserte avholdsbevegelse, som i arbeiderbevegelsen forøvrig, har forbundet inntatt en særskilt plass ved å sette kampen mot rusmidler inn i en bred sosialpolitisk sammenheng. Forbundet har visst å sette soildaritetsprinsippet i fokus. Jeg vil ønske lykke til med landsmøtet og det videre arbeidet.